

zaaknummer 2013W1105(1)

10 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te 's-Hertogenbosch,

tegen:

*(wijlen)***[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven pastoor van de [naam] parochie te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift, alsmede een begeleidende brief met bijlagen, is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 juli 2014.

Op 5 september 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie ingekomen van [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 21 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn vertrouwenspersoon mevrouw [naam] en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Oijen.

Namens het Bisdom is verschenen de heer mr. [naam], kanselier.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in de periode 1967-1977 seksueel misbruikt door aangeklaagde en andere personen tegen wie de separaat ingediende klachten 2013W1105(2) tot en met 2013W1105(8) zich richten. Aangeklaagde was pastoor van de [parochie] te [plaats]. Klager was misdienaar en zong in het kerkkoor.

2.2. Klager komt uit een gezin met twee kinderen en heeft één oudere broer. Klager is katholiek opgevoed. In november 1967, kort na zijn zesde verjaardag, heeft klager zich aangemeld bij het [koor] dat verbonden was aan de [parochie]. De repetities van het koor vonden plaats in de kerk. Het koor zong wekelijks tijdens de Hoogmis op zondagmorgen. Aangeklaagde kwam geregeld kijken tijdens de repetities en was, als pastoor, ook aanwezig tijdens de Hoogmis. Aangeklaagde vroeg klager al snel of hij hulpmisdienaar wilde worden; klager wilde dit graag. Klager moest eerst worden ingewerkt en moest daarvoor op

woensdagmiddagen en zaterdagochtenden, regelmatig ook met andere jongens die misdienaar wilden worden, langskomen in de kerk of de sacristie om onder meer de gebeden te repeteren. Gedurende de eerste repetitie liet aangeklaagde klager al weten dat hij de gebeden onvoldoende uit zijn hoofd had geleerd en moest nablijven. Klager werd toen gestraft en tegen zijn hoofd en billen geslagen. Klager moest daarbij met zijn buik over de benen van aangeklaagde liggen die op een stoel zat. In de jaren daarna (van 1967 tot 1977) is klager nog vaak geslagen door aangeklaagde waardoor hij regelmatig blauwe plekken had. Thuis vertelde klager dan dat hij was gevallen op het schoolplein.

Naast de mishandelingen is klager in dezelfde periode tal van keren ernstig seksueel misbruikt door aangeklaagde. Het misbruik vond telkens plaats in de sacristie van de kerk, voor en na afloop van de koorrepetities of de repetities voor het misdienaarschap. Klager werd telkens meegedeeld dat hij na moest blijven. Als iedereen weg was werden de deuren van de kerk en sacristie op slot gedaan waarna klager werd misbruikt. Aangeklaagde gebood klager over het misbruik te zwijgen. Klager heeft meerdere keren gezegd dat hij het toch zou vertellen waarop hij urenlang door aangeklaagde werd opgesloten in de toogkast van de sacristie.

Het seksueel misbruik kende meerdere vormen. Klager moest zijn broek laten zakken waarna aangeklaagde klager trachtte af te trekken. Dit lukte niet (klager kwam niet klaar) waarna aangeklaagde klager gebood hem af te trekken totdat aangeklaagde klaar kwam. Na verloop van tijd moest klager van aangeklaagde op tafel gaan zitten waarbij aangeklaagde hem trachtte te pijpen. Klager moest vervolgens aangeklaagde pijpen totdat deze klaarkwam. Weer enkele weken later werd het seksueel misbruik verder uitgebreid en stopte aangeklaagde een vinger in klagers anus, vermoedelijk om de anus van klager op te rekken. Na enige tijd werd de vinger vervangen door een kaars. Klager begon op dat moment te bloeden en heeft het uitgeschreeuwd van de pijn. In de zomer van 1968, klager was slechts zeven jaar oud, heeft aangeklaagde klager voor het eerst met zijn geslachtsdeel gepenetreerd en anaal verkracht. Klager moest daarbij met zijn buik tegen een tafel gaan staan en aangeklaagde duwde hem voorover waarna hij hem verkrachtte. Klager schreeuwde het daarbij uit en aangeklaagde hield een witte doek voor klagers mond. Alle hierboven genoemde vormen van misbruik hebben zich gedurende de periode van tien jaar wekelijks in verschillende samenstellingen voorgedaan.

Eind 1977 zou klager over moeten stappen van het jongenskoor naar het herenkoor. Klager heeft hiervoor bedankt ook omdat zijn moeder ernstig ziek was en hij voor haar moest zorgen. Klager heeft aangeklaagde daarna nooit meer gezien.

2.3. Na de lagere school heeft klager met succes de LTS gevolgd. Hierna is hij in militaire dienst gegaan. Vervolgens heeft klager tot 2008 verschillende functies vervuld, onder meer bij de W.S.D. (de sociale werkvoorziening). In 2008 heeft klager als gevolg van meerdere tia's moeten stoppen met werken en sindsdien is hij thuis.

Klager is in 1983 getrouwd en heeft twee dochters.

In december 2012 is klager het slachtoffer geworden van een brute overval waarbij hij ernstig is mishandeld. Klager heeft langere tijd moeten revalideren en met zijn vrouw in een safe house moeten verblijven wegens bedreigingen.

2.4. Klager heeft ernstige gevolgen ondervonden van het misbruik. Klager is bang en schuchter en argwanend geworden. Klager is altijd op zijn hoede. Hij heeft moeite met intimiteit en vindt het lastig om affectiviteit naar zijn kinderen te tonen. Klager heeft moeite om zijn gevoelens en emoties te beheersen; klager kan erg boos worden en is daarvoor onder behandeling van een psychiater.

2.5. Klager is niet het enige slachtoffer van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Ook andere koorleden zijn door aangeklaagde misbruikt. Tien koorleden

hebben een steunverklaring aan de klachtencommissie opgestuurd maar hebben gevraagd om geheimhouding van hun namen en gegevens

2.6. Klager wil met het indienen van zijn klacht bereiken dat de verantwoordelijken binnen de kerk beseffen en inzien dat er met de verwerpelijke daden zoals klager die heeft omschreven onnoemelijke schade is aangericht. Klager vindt dat deze daden niet ongestraft mogen blijven. Klager hoopt dat hij met het doorlopen van de procedure voorgoed de traumatische gebeurtenissen uit zijn jeugd en de zeer ernstige gevolgen daarvan een definitieve plek kan geven. Daarnaast hoopt hij dat zijn verhaal ertoe kan bijdragen dat seksueel misbruik binnen de kerk voor de toekomst kan worden voorkomen.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

Bisschop [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat hij met ontsteltenis kennis heeft genomen van de inhoud van het klaagschrift. Het omschreven misbruik heeft hem in hoge mate geschokt. Het betreft gebeurtenissen die verwerpelijk en in hoogste mate te betreuren zijn en waarvoor de Kerk zich diep moet schamen. Medeleven en excuses zijn op zijn plaats doch bovenal dient klager recht te worden gedaan en hulp te worden geboden. Onderzoek in de archieven heeft geen informatie over mogelijk misbruik opgeleverd, maar de bisschop geeft aan dat hij zich aan het oordeel van de Klachtencommissie zal conformeren.

Ter zitting heeft kanselier Peters nog verklaard dat het relaas van klager het meest schokkende is dat hij is tegengekomen. De kanselier twijfelt niet aan de tien ingediende steunverklaringen; voor het Bisdom zijn zij zonder meer aanvaardbaar als steunbewijs. Kanselier [naam] betreurt het zeer dat de gebeurtenissen niet bekend waren bij het Bisdom. Aangeklaagde was in dat geval uit de parochie ontheven. Dit misbruik had nooit mogen gebeuren. Excuses zijn daarvoor veel te weinig. Kanselier [naam] zou dan ook graag nog een keer een gesprek hebben met klager.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer achtenveertig jaar verstreken sedert de feiten, die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben voorgedaan. Aangezien aangeklaagde is overleden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager, in de periode 1967-1977, het slachtoffer is geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het over en weer aftrekken en over en weer pijpen.

Voorts bestond het misbruik eruit dat aangeklaagde met zijn vinger en vervolgens met een kaars klager anaal penetreerde en later tenslotte vele malen met zijn penis.

De genoemde vormen van misbruik zijn gedurende de periode 1967-1977, derhalve gedurende een periode van tien jaar, wekelijks in verschillende samenstellingen voorgekomen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van zijn echtgenote, mevrouw [naam] en de verklaringen van mevrouw [naam], drs. [naam] (psycholoog) en [naam] (psychiater). Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door verklaringen van tien koorleden die allen hebben verklaard wetenschap te hebben van het misbruik door aangeklaagde gepleegd.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie tussen klager en aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik slechts zes jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen bijdragen aan de vermindering van dat leed. Bisschop [naam] en kanselier [naam] hebben hiertoe stappen gezet door zowel in een schriftelijke reactie als ter zitting het leed dat klager is aangedaan te erkennen en oprecht excuses aan te bieden en spijt en medeleven te betuigen.

4.6. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de Bisschop van 's-Hertogenbosch, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 10 maart 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

zaaknummer 2013W1105(1)

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.